

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Daniely Benešové a soudců JUDr. Čestmíra Slaného a Mgr. Michaela Nipperta ve věci žalobce:

zastoupený Mgr. Petrem Mikeščíkem, advokátem se sídlem Praha 1, Novotného lávka 5, proti žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 42, o náhradu škody, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 15. května 2017, č.j. 37C 40/2016-121,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v zamítavém výroku o věci samé a ve výroku o nákladech řízení **p o t v r z u j e**.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení 300 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Žalobou došlou soudu dne 1.11.2016 se žalobce původně domáhal po žalované zaplacení částky 80 487 Kč (z toho 51 909 Kč náklady na obhajobu, 18 322 Kč ušlý zisk a 10 256 Kč náklady právního zastoupení při předběžném uplatnění nároku u příslušného úřadu) jakožto náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., jež měla žalobci vzniknout v souvislosti s jeho trestním stíháním vedeným u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp.zn. 30T 83/2014, které bylo ukončeno zproštěním obžaloby.

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 2 178 Kč spolu s 8,05% úrokem z prodlení z této částky od 26.10.2016 do zaplacení

a s 8,05% úrokem z prodlení z částky 38 296,50 Kč od 26.10.2016 do 23.11.2016, to vše do patnácti dnů od právní moci rozsudku (výrok I.); ohledně částky 35 432,10 Kč spolu s 8,05% úrokem z prodlení z částky 75 906,60 Kč od 25.4.2016 do 25.10.2016, s 8,05% úrokem z prodlení z částky 35 432,10 Kč od 26.10.2016 do 23.11.2016 a s 8,05% úrokem z prodlení z částky 35 432,10 Kč od 24.11.2016 do zaplacení, žalobu zamítl (výrok II.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Takto rozhodl poté, co usnesením č.j. 37C 40/2016-79 ze dne 28.12.2016 řízení co do částky 38 296,50 Kč (poskytnuté žalobci žalovanou na nákladech obhajoby v rámci předběžného projednání nároku) v důsledku částečného zpětvzetí žaloby zastavil a současně připustil rozšíření žaloby o zákonný úrok z prodlení od 25.4.2016 do zaplacení a co následným usnesením, vyhlášeným při jednání konaném 15.5.2017, řízení zastavil o dalších 4 580,40 Kč spolu s 8,05% úrokem z prodlení z této částky od 25.4.2016 do zaplacení, a to z důvodu dalšího částečného zpětvzetí žaloby (namísto původních 12 dní žalobce požadoval ušlý zisk již jen za 9 dní).

Na základě skutečností zjištěných provedeným dokazováním vzal soud prvního stupně za prokázáno, že dne 2.4.2014 bylo žalobci sděleno obvinění pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zák. spáchaný v jednočinném souběhu s přečinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 téhož zákona, přičemž jeho trestní stíhání vedené pod sp.zn. 30T 83/2014 Obvodního soudu pro Prahu 5 bylo ukončeno zproštěním obžaloby. V uvedeném řízení byl žalobce zastoupen obhájcem, jemuž za obhajobu zaplatil celkem 51 909 Kč a dalších 10 260,80 Kč za předběžné uplatnění nároku na náhradu majetkové škody u žalované dne 25.4.2016. Mezi účastníky přitom zůstaly spornými úkony: 1./ porada žalobce s obhájcem dne 3.4.2014; 2./ stížnost do usnesení z 3.4.2014 o zahájení trestního stíhání; 3./ námítky obhájce z 3.4.2014 proti otázkám znalci; 4./ nahlížení obhájce do spisu dne 8.4.2014; 5./ omluva žalobce obhájcem ze 17.9.2014 z hlavního líčení a rekapitulace dosavadního stavu; 6./ příprava obhájce 18.9.2014 na výslech soudního znalce a 7./ žádost obhájce z 16.3.2015 o veřejné zasedání. Dále vzal za prokázáno, že žalobce provozuje živnost kominíka, je členem Společenství kominíků ČR a v daňovém přiznání za r. 2014 vykázal příjmy ve výši 1 755 826 Kč, výdaje ve výši 1 404 661 Kč a rozdíl tudíž v částce 351 165 Kč. V průběhu trestního stíhání žalobce neodmítl žádnou konkrétní zakázku z důvodu kolize provedení zakázky s úkony spojenými s trestním stíháním.

Na podkladě takto zjištěného skutkového stavu soud prvního stupně dovodil, že na usnesení Policie ČR ze dne 3.4.2014, č.j. KRPA-383074-37/TČ-2013-001271, na jehož základě byl žalobce stíhán pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zák. spáchaný v jednočinném souběhu s přečinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zák. a které bylo rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 sp.zn. 30T 83/2014 ze dne 19.9.2014 zrušeno, je nutno pohlížet jako na nezákonné rozhodnutí ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a na trestní stíhání ukončené zprošťujícím rozsudkem jako na nezákonné. Uzavřel tak, že žalobci vznikla škoda spočívající v nákladech na právní zastoupení v trestní věci účelně jím vynaložených na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí (§ 31 odst. 1,3 zákona č. 82/1998 Sb.). Takovými náklady -z těch, které nebyly žalovanou žalobci zaplacený- však shledal pouze náklady za poradu s právním zástupcem dne 3.4.2014 s ohledem na již konkrétní usnesení o zahájení trestního stíhání ve výši 2 178 Kč (odměna advokáta 1 500 Kč podle § 7 bodu 5 za použití § 10 odst. 3 písm. b/ vyhl. č. 177/1996 Sb., paušální náhrada 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky a 21% DPH podle § 14a cit. vyhlášky a § 151 odst. 2 o.s.ř.). Stran stížnosti do usnesení o zahájení trestního stíhání z 3.4.2014 uzavřel, že žalobci již byla poskytnuta náhrada ve správné -poloviční- výši (§ 11 odst. 3 za použití odst. 2 písm. d/ vyhl. č. 177/1996 Sb. a též rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp.zn. 3 To 161/2006 ze dne 25.1.2007). Ohledně zbývajících mezi účastníky sporných nákladů obhajoby

a uvedených výše pod body 3./ - 7./ soud prvního stupně uzavřel, že nejde o úkony účtovatelné podle advokátního tarifu, tzn. že pro ně není opora v jeho § 11 a navíc nejde ani o účelné úkony obhájce. Ohledně ušlého zisku dospěl soud prvního stupně k závěru, že jen na základě daňového přiznání nelze ušlý zisk stanovit a že k tvrzenému vzniku škody nemohlo dojít, když bylo jednak prokázáno, že ze strany žalobce nebyla odřeknuta nějaká práce z toho důvodu, že se musel účastnit úkonů spojených s jeho trestním stíháním a dále žalobce ani přes poučení podle § 118a odst. 3 o.s.ř. svá tvrzení o vzniku škody nedoplnil a ani neoznačil žádné důkazy. Pokud se týká nákladů za mimosoudní uplatnění nároku u žalované soud prvního stupně uzavřel, že jejich přiznání vylučuje samotné ust. § 31 odst. 4 zákona č. 82/1998 Sb. Žalobě proto vyhověl pouze ohledně částky 2 178 Kč spolu s úrokem z prodlení (§ 15 zákona č. 82/1998 Sb.) ode dne následujícího po uplynutí 6tíměsíční lhůty k předběžnému projednání nároku žalovanou a s úrokem z prodlení z částky žalovanou již na nákladech obhajoby žalobci zaplacené. Ve zbyvající části žalobu jako nedůvodnou zamítl a o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 2 o.s.ř., když na straně žalobce shledal úspěch i neúspěch ve sporu v téměř stejném rozsahu (50% : 50%).

Proti tomuto rozsudku, a to pouze do zamítavého výroku o věci samé (II.) a do výroku o nákladech řízení (III.), podal žalobce včas odvolání. Uvedl v něm, že na rozdíl od soudu prvního stupně považuje za účelně vynaložené náklady na obhajobu v řízení před policejním orgánem a před státním zástupcem. Kdyby policejní orgán a státní zástupce správně zadali znalecký posudek a správně vyhodnotili veškeré provedené důkazy již v předsoudní fázi řízení, nemuselo k soudu vůbec dojít. Nemůže za to, že policejní orgán a státní zástupce postupovali v řízení nesprávně a nezákonně a přes všechny logické závěry svědčící ve prospěch nutné obrany se snažili dostat věc před soud. Správně by měl stát uplatnit na policejním orgánu a na státním zástupci regres za nesprávný úřední postup a za nesprávná rozhodnutí. Právní závěry soudu prvního stupně spočívající v tom, že neprokázal ušlý zisk žádnými zrušenými smlouvami apod. jsou pro něho zcela nepochopitelné. O tyto nároky v řízení vůbec nešlo, neboť požadoval pouze průměrný ušlý zisk podnikatele za účast u úkonů v soudním řízení, který se zcela běžně prokazuje daňovým přiznáním (podle něj je např. vypočítáváno svědečně). Požadavek soudu prvního stupně, aby předložil doklady o zrušených smlouvách, ze kterých by vyplývalo, že ve dnech účasti na úkonech trestního řízení mu zisk reálně ušel, by byla odůvodněná v situaci, kdyby se domáhal náhrady za ztrátu zakázek z důvodu, že se jeho zákazníci dozvěděli o jeho trestním stíhání, ztratili k němu důvěru a zrušili mu smlouvy. V dané věci jde pouze o to, že mu ušla příležitost dosažení zisku, zakázky si musel přeložit na jiné dny, ve kterých pak nemohl získat a provádět jiné zakázky, popř. se nemohl věnovat jiné činnosti související s jeho podnikáním, např. obstarávání zakázek, nákupu materiálu, vedení dokumentace, odpočinku atd. Požadavek na doložení důkazů o zrušení zakázek je pro něho jako podnikatele diskriminační. Domáhá se pouze náhrady za čas, který musel strávit při úkonech trestního řízení z důvodu nesprávného úředního postupu a nezákonného rozhodnutí policejního orgánu a státního zástupce. Kdyby byl zaměstnancem, stačil by k prokázání jeho nároku na náhradu ušlé mzdy mzdový výměr, aniž by někdo zkoumal, zda by v zameškané pracovní době vytvořil nějakou hodnotu odpovídající jeho hodinové odměně. Poukázal na specifickou činnost podnikatelské činnosti kominíka a že navíc psychická zátěž spojená s trestním řízením vylučuje bezpečnou práci ve velkých výškách. Každé úřední jednání v rámci trestního řízení pro něho představuje ztrátu celého pracovního dne popř. je extrémním zásahem do jeho volného času. Za protiústavní pak označil zákonné ustanovení, podle kterého poškozený nemá nárok na náhradu nákladů právního zastoupení, jakož i na úroky v souvislosti s projednáváním jeho nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem nebo nezákonným rozhodnutím. Uplatnění nároku u žalované vyžaduje odbornou pomoc,

zvláště když je nárok uplatňován u jiné osoby, než která škodu způsobila a je třeba ho odborně a přehledně doložit. Závěrem proto navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení nebo aby byl ve smyslu žaloby změněn.

Žalovaná poukázala na to, že se soud prvního stupně věci věnoval pečlivě, že je dána hranice, které úkony lze hradit a pokud se týká ušlého zisku, že žalobce neprokázal, že by měl v uvedené dny nějaké zakázky, daňové přiznání že není postačující k prokázání ušlého zisku, zákon že nezná žádnou náhradu za ztrátu volného času a že žalobce nepoužil žádné nové argumenty.

Odvolačí soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které předcházelo jeho vyhlášení (§ 212 a § 212a o.s.ř.), v mezích podaného odvolání (§ 206 odst. 2 o.s.ř.) a odvolání neshledal důvodným.

Zásadní procesní pochybení dosavadního řízení odvolací soud neshledal (§ 205 odst. 2 písm. a/ o.s.ř.). Neshledal ani, že by řízení bylo postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 205 odst. 2 písm. c/ o.s.ř.). Soud prvního stupně vycházel z postačujících skutkových zjištění, v odůvodnění svého rozsudku vyložil, které skutečnosti byly prokázány, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se řídil (§ 157 odst. 2 o.s.ř.). Věc posoudil rovněž správně i po stránce právní. V odvolacím řízení pak nevyšlo najevo nic, co by mohlo vést k odlišnému posouzení věci.

Nárok na náhradu škody způsobené zahájením a vedením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, je specifickým případem odpovědnosti státu podle zákona o odpovědnosti státu za škodu. Soudní judikatura dospěla k závěru, že došlo-li k zastavení trestního stíhání či zproštění obžaloby, je třeba vycházet z toho, že občan čin nespáchal a že nemělo být proti němu trestní stíhání zahájeno. Soud prvního stupně proto také žalobcem uplatněný nárok na náhradu škody správně posuzoval podle ust. § 5 písm. a), § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Rozsah náhrady, jež náleží poškozenému jako kompenzace nákladů na právní zastoupení, vymezuje ust. § 31 odst. 3 cit. zákona. V něm uvedenému požadavku účelnosti vynaložených nákladů i znění zvláštního předpisu představovaného vyhláškou č. 177/1996 Sb. vyhovuje pouze část nákladů, jejichž náhrady se žalobce domáhal, a to pouze ta, jak byla žalovanou a posléze i soudem prvního stupně příslušně specifikována. Soud prvního stupně nepochybil ani potud, když ohledně dalšího samostatného dílčího nároku - ušlého zisku žalobu zamítl. Ušlý zisk je v podstatě ušlým majetkovým prospěchem a spočívá v nenastalém zvětšení (rozmmožení) majetku poškozeného, které bylo možno -nebýt škodní události- důvodně očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí. Nepostačuje přitom pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, neboť musí být najisto postaveno (v tomto směru je důkazní břemeno na poškozeném), že nebýt škodní události by se majetkový stav poškozeného zvýšil. Ztracená obchodní (výdělečná) příležitost tak musí být prokázána v reálné podobě, neboť ušlý zisk nelze dovozovat jen ze zmaření zamýšleného výdělečného záměru. V řízení však bylo svědeckou výpovědí - manželky žalobce a spolupracující osoby prokázáno, že v souvislosti s trestním stíháním žalobce nebyla žádná zakázka žalobcem potažmo svědkyní odmítnuta a o žádnou konkrétní zakázku nepřišel (na dobu účasti na úkonu trestního řízení zakázka nepřijímala). Nad to žalobce svá tvrzení ohledně ušlého zisku ani přes poučení podle § 118a o.s.ř. nedoplnil, přičemž daňové přiznání žalobce není dostačujícím důkazem k prokázání ušlého zisku, neboť samo není důkazem o skutečných příjmech a výdajích v souvislosti s výkonem

obchodní činnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 25 Cdo 1920/99). Prost pochybení je i závěr soudu prvního stupně stran nákladů vynaložených žalobcem v souvislosti s předběžným uplatněním nároku u žalované. Předběžné projednání nároku podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. není formálním řízením, proto není třeba, aby v něm byl poškozený zastoupen advokátem a z tohoto důvodu § 31 odst. 4 zákona č. 82/1998 Sb. neumožňuje odškodnit náklady právního zastoupení vynaložené na předběžné uplatnění nároku (viz též rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 1191/2011 či rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. IV.ÚS 1774/17 a III.ÚS 3120/11). Odvolací argumentace žalobce, která je shodná s jeho argumentací během celého řízení, proto nemůže na věcné správnosti napadeného rozsudku ničeho změnit.

Z uvedených důvodů byl proto rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé (I.), jakož i v akcesorickém výroku o nákladech řízení (III.) jako správný podle § 219 o.s.ř. potvrzen.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a žalované, která měla v této fázi řízení plný úspěch, byla přiznána paušální náhrada 300 Kč za účast při odvolacím jednání (§ 151 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s § 3 písm. c/ a § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb.).

Ve zbývajícím, odvoláním nenapadeném vyhovujícím výroku o věci samé (I.) zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustné dovolání.

Praha 15. listopadu 2017

JUDr. Daniela Benešová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Dvořáčková